

Debesuota, gali lyti.
Saulė teko 5:16, leidžiasi 8:29

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Šeštadienis, Birželio-June 22 d., 1974 m.

Kaina 15c

147

PRASIDĖJO JŪRŲ ISTATYMU SVARSTYMAS

PASIRAŠYS NATO PAREIŠKIMĄ

BRIUSELIS. — Aštuonių NATO valstybių galvos jau atsiliepė palankiai į pakvietimą atvykti į Briuselį ateinančią savaitę ir kartu su prezidentu Nixonu pasirašyti naują Atlanto valstybių santykių deklaraciją. Atvyksta: Vakarų Vokietija, Italija, Britanija, Danija, Graikija, Norvegija, Portugalija ir Turkija. Naują NATO deklaraciją siūlė valstybės sekretorius Kissingeris dar pernai balandžio mėn. Už Vakarų Europos gaunamą Amerikos saugumo garantiją, Kissingeris pageidavo didesnio ekonominio kooperavimo, glaudesnio bendrų problemų sprendimo, daugiau prisidedant prie gynybos lėšų ir pačiai Europai.

Diplomatiniai sluoksniai nuostabę, kad Ottawoje priimta NATO deklaracija yra griežtesnė, negu buvo galima tikėtis prieš pat prezidento Nixono kelionę į Maskvą. Deklaracijoje vėl pabrėžiama, kad NATO sąjungos saugumas priklauso nuo Amerikos branduolinių ginklų. Tuo pačiu pareiškime minimos ir Britanijos bei Prancūzijos branduolinių ginklų jėgos. Europos ir šiaurės Amerikos gynybai tos jėgos esančios būtina reikalingos.

Deklaracijoje pripažįstama, kad Amerikos ir Kanados karių jėgų laikymas svarbus, nes tos jėgos vaidina šiaurės Amerikos gynyboje nepakeičiamą vaidmenį. NATO valstybės pasižada išlaikyti bendrą gynybos galią tokiame laipsnyje, kuris reikalingas ne tik atgrasinti nuo užpuolimo, bet ir jį atmušti.

Amerika deklaracijoje pakartoja savo pasiryžimą nepriimti tokios padėties, kuri ištatytų jos sąjungininkus į išorinį politinį ar karinį spaudimą, kuris galėtų grąsinti jų laisvę. Amerika pakartoja savo nutarimą kartu su sąjungininkais laikyti Europoje savo karines jėgas tokiame laipsnyje, kuris įtikintų atgrasinti strategijos patikimumu, o atgrasiniui nepavykus, galėtų ginti šiaurės Atlanto sritį.

Portugalų paštas pradėjo veikti

LISABONA. — Portugalijos pašto darbuotojai pabaigė savo streiką, spaudžiami vyriausybės ir komunistų partijos, kuri turi vyriausybę du ministerius. Pastinininkai reikalavo didesnių atlyginimų ir trumpesnių darbo valandų. Komunistų suruošta demonstracija prie centrinės pašto įstaigos šūkavo: "Fašistai, Grižkite į darbą. Jūs sabotuojate demokratiją".

Portugalijos užsienio reikalų ministras Soares pasakojo sugrįžęs iš NATO ministerių konferencijos Kanadoje, kad jis buvo šiltai ir nuoširdžiai priimtas kitų ministerių. Portugalija pasiskelbė užmezgant diplomatinis santykius su Rytų Vokietija. Anksčiau ji užmezgė ryšius su Rumunija, Sovietų Sąjunga ir Jugoslavija.

ČIKAGA. — Illinois prokurorai išaiškino 25 asmenis, kurie turėdami geras darbus ir imdami geras algas, dar gaudavo ir pašalpas. Vienas įtariamasis per metus uždirbo 29,000 dol. ir gavo pašalpas 13,000 dol. Šias suktybes pavyko išaiškinti tik kompiuterių dėka.

WASHINGTONAS. — Senatorius Erwin, Watergate komiteto pirmininkas, atšventęs 50 metų vedybų sukaktį, buvo paklaustas, ką jis padovanojo savo žmonai Margaritai. Jis atsakė: Savo pasitraukimą iš senato. Jis šį rudenį nebekandiduoja.

IŠ VISO PASAULIO

SAIGONAS. — Šiaurės Vietnamas apkaltino Ameriką, kad jos lėktuvai padeda Pietų Vietnamo aviacijai bombarduoti komunistų taikinius. Šį kaltinimą griežtai paneigė P. Vietnamo vyriausybė ir JAV ambasada Saigone.

WASHINGTONAS. — Egipto atominės energijos specialistų delegacija jau atvyko į Washingtoną pradėti derybų dėl prezidento Nixono pažadėto atominio reaktoriaus. Norima sutartį pasirašyti iki birželio 30 d.

WASHINGTONAS. — Pajamų mokesčių įstaiga ne tik pareikalavo iš prezidento Nixono sumokėti 432,787 dol. pajamų mokesčių, bet be susidariusių nuostimių, dar uždėjo jam ir pabaudą — 14,000 dol. už apsilėdimą apskaituojant 1969—1972 m. mokesčius.

NEW YORKAS. — Miesto policijai pradėjus siųsti policijos patrulių automobiliuose mišrias lygas: vyrus ir moteris policininkes, protestą pradėjo reikšti policininkų žmonos. Jos su ruošė demonstraciją, protestuodamos, kad jų vyrams padidėjo pavojus, nes moterys įtinka kritiškose situacijose. Stebėtojai tvirtina, kad žmonių susirūpinimas kilo dėl kitų priežasčių, — kai kurios policininkės per jaunus ir gražios.

LOS ANGELES. — Aukščiausio Teismo Kalifornijoje teisėjas nusprendė paleisti iš kalėjimo žurnalistą William Farr, kuris buvo nuteistas už teismo panikinimą. Jis atsiskakė teismui išduoti savo parašyto straipsnio šaltinius, sakdamas, kad jo profesinė etika neleidžia atidengti konfidencialių šaltinių, iš kurių jis gavo žinias. Ši byla pagarsėjo kaip spaudos laisvės principų pavyzdys.

NEW YORKAS. — Sovietų Sąjunga savo laiszę Jungtinių Tautoms griežtai protestuoja dėl JT raportu apie Indijos vandenyną. Sovietai paneigia, kad jų tikslas yra steigti Indijos vandenyną karines bazes, kaip raporte sakoma.

Tarasi musulmonų ministeriai

KUALA LUMPUR. — Malajijoje ketvirtadienį prasidėjo musulmonų valstybių penktoji užsienio reikalų ministerių konferencija, kuri labai rūpi Malajijos kaimynams — Filipinams. Iš 40 mil. Filipinų gyventojų apie 3 mil. yra musulmonai, kurie dažnai sukyla prieš centrinę valdžią ir skundžiasi diskriminacija iš krikščionių pusės. Filipinai neseniai pasiuntė į Malajiją ambasadorium savo musulmoną diplomata Yuso Abubakar, kuris anksčiau buvo ambasadoriumi Egipte. Filipinai

Kairėje Britanijos princas Charles, sosto įpėdinis. Šalia jo amerikietė Laura Jo Watkins, JAV admiralo dukte, kurią jis susipažino San Diego, Kalifornijoje. Britų spauda spėlioja, ar princas nebus įsimylėjęs Laura.

PASAULIUI GRESIA MAISTO STOKA

NEW YORKAS. — Pasaulio gyventojams vis daugiau trūksta maisto, — tokia išvada šiais metais paskelbė ne viena konferencija. Senato komitetas Mitybai ir Žmogaus Reikalavimams išgirdo šią savaitę iš specialistų komisijos, kad šandien Amerikoje alksta daugiau žmonių, negu prieš ketveris metus. Pasaulyje jau atsargos per 20 metų nebuvo tokios žemos, kaip dabar. Sovietų Sąjunga gali ir šiais metais pirkti javų užsienyje. Sausra gresia derliams: Dahomey, Egipte, Ginejoj, Kenijoje, Nigerijoje, Somali-joje, Tanzanijoje ir Zairėj. Jungtinių Tautų Vaikų Fondo direktorius Henery Labouisse neseniai pareiškė, kad rimtas alkis ir nusimatinimas šiemet gresia tarp 400 ir 500 pasaulio vaikų.

Amerikos Planned Parenthood federacija savo konferencijoje nustatė, kad vis didėjantis žmonių skaičius sudaro rimtą pavojų visai žmonijai. Per metus žmonių skaičius padidėja 2%. Tiek atsiranda naujų burnų pasaulio maisto atsargoms suvalgyti. Pripažįstama, kad vienos šalys sunaudoja per daug maisto, o kitos alksta.

Rugpjūčio mėn. Budapešte įvyks viso pasaulio gyventojų augimo konferencija, kuri ieškos atsakymų į alkio problemą. Lapkričio mėn. JT Maisto konferencija prasidės Romoje.

Didelę problemą sudaro tai, kad maisto reikalingos valstybės negali pasigaminti ar nusipirkti trąšų. Sen. Hubert Humphrey neseniai ragino amerikiečius pakeisti savo gyvenimo būdą. Vien tik ant amerikiečių žolynėlių ir ant golfo laukų kasmet išbarstoma tvis milijonai tonų trąšų, kurias galima būtų pasiųsti badaujančioms valstybėms. Dr. Jean Mayer ragino visame pasaulyje praversti agitaciją, kad motinos maitintų savo kūdikius krūtims kuo ilgiausiai; tuo sutaupant nemažai javų. Britanijos Barbara Ward siūlo amerikiečiams atsisakyti per savaitę tik vieno hamburgerio. Kiti pasiūlymai ragina sumažinti šunų ir kačių maisto gamybą, šeriant juos nuo žmonių likusiais maisto likučiais.

paskelbė įvairias programas musulmonų gyvenimui pagerinti. Prezidentas Marcos kreipėsi į Indoneziją, kad ji toje ministerių konferencijoje Filipinus užsto-tytų.

Filipinų vyriausybei baugu, kad jos problemas su vietiniais musulmonais neužtrauktų turtingų naftos valstybių keršto. Libija jau senokai agituoja kitas islamo valstybes boikotuoti Filipinus. Libija paskyrė sukilėliams Filipinuose ir 1.8 mil. dol. politinei ir karinei opozicijai išvystyti.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

★ Vakar buvęs Baltųjų Rūmų patarėjas Charles Colson buvo nuteistas kalėti nuo 1 iki 3 metų ir sumokėti 5,000 dol. baudą už Watergate prasižengimus.

Italijos vyriausybė, susitarusi dėl ekonominio taupumo priemonių, pradėjo eiti pareigas. Sakoma, kad labai pabrangs gazolinas ir automobilių mokesčiai.

Bebegantį iš Rytų Berlyno vakarus žmogų, komunistų sargybinių peršovė ir jis sugriuvo 25 jardai nuo sienos.

Prancūzų policija suėmė stambų narkotikų pirkli, kurį agentai sekė jau nuo 1970 metų.

Izraelio vyriausybė nutarė skusti JT Saugumo taryboje dėl Libano palestaniečių teroro veiklos.

Britanijos vyriausybė jau tris kart pralaimėjo parlamentine balsavimą dėl naujų įstatymų. Daug darbielių ragina premjerą paleisti parlamentą ir šaukti naujus rinkimus.

Gegužės mėn. pragyvenimas Amerikoje vėl pabrango 1.1%.

Illinois seimas gavo dviejų De Paul universiteto psichologų raportą, kuriame sakoma, kad marijuana nėra kenksminga asmeniniam ar socialiniam gerbiui ir jos naudojimas galėtų būti legalizuotas. Edwin Zolick ir Sheldon Cotler rašo, kad marijuanos turėjimas neturėtų būti laikomas nusikaltimu.

Statys rusams trąšų fabrikus

NEW YORKAS. — Sovietų Sąjunga pasirašė sutartį su Chemical Construction Corp., kuri pažadėjo Volgos žemupyje pastatyti keturias dideles trąšų jmones, kurios gamins amoniaką. Sutartį pasirašė John Clarke, Chemico Process Plans direktorius ir Technaimport agentūros pirmininkas Leonidas Likjanovas.

Šį trąšų fabrikų biznį finansuos eksperto-importo bankas. Sutartis yra dalis didelio biznio, kurį Sovietų Sąjungoje pasisūlė pradėti Occidental bendrovės prezidentas dr. Armand Hammer. Jis žadėjo pastatyti 8 trąšų jmones, tačiau pirmų keturių statybą perleido Chemico, kuri yra padalinys General Tire and Rubber Co.

Trečiadienį Izraelio premjeras Yitzhak Rabin laimėjo parlamente pirmąją vyriausybę nepasitikėjimo pareiškime. Opozicija kaltino vyriausybę, kad ji pritaria naujai Amerikos politikai, palankiai arabams.

VENECUELOJE ATIDARĖ VANDENYNŲ IR JŪRŲ NAUDOJIMO KONFERENCIJĄ

CARACAS. — Venecueloje prasidėjo jūrų įstatymų konferencija, kurioje dalyvauja apie 5,000 delegatų iš 148 valstybių. Nepakviestas buvo Taiwanas, o šiaurės Vietnamas nedalyvauja, nes pakvietimo negavo Viet Congas. Konferencija svarstys svarbius ir komplikuotus klausimus ir užsėdės iki rugpjūčio mėnesio pabaigos. Konferencijos atidaryme kalbėjo Venecuelos prezidentas Andres Perez, išspėdamas, kad pasaulio jūros negali likti tik stipriųjų ir galingųjų nuosavybė, tik technologiją valdančių valstybių pasipelnymo tikslams. Jungtinių Tautų sekretorius Waldheimas pareiškė viltį, kad konferencija išspręs sudėtingus jūrų naudojimo klausimus, kad senų ginčų žemėje nepakeistų nauji ginčai jūrose.

Izraelis didina spaudimą Libanui

JERUZALĖ. — Net patys izraelitai stebisi naujosios vyriausybės griežtu atkirčiu palestaniečiams, — keturis kart per tris dienas buvo daužomos jų stovyklos. Stebėtojai aiškina, kad ne tik pats premjeras yra kairiškis, buvęs štabo viršininkas, bet naujoje vyriausybėje jų yra ir daugiau: informacijos ministras Yariv — buvęs žvalgybos viršininkas, prekybos ministeris Bar-Lev — buvęs štabo viršininkas.

Be to, palestaniečiai, atrodo, sustabdė savo veiklą užsieniuose, aerodromų ar lėktuvų puolimų atsiskyta. Jie padidino puolimus pačiame Izraelyje. Kadangi Jordanas griežtai prižiūri, kad iš jo teritorijos nebūtų puolimų prieš Izraelį, o Sirijos sieną dabar saugo Jungtinių Tautų stebėtojai, tai palestaniečiams vienintelė atvira siena yra iš Libano. Todėl Izraelio vyriausybė ir nukreipė prieš Libaną savo baudžiančią ranką. Nuo balandžio 12 d. palestaniečiai Izraelyje nužudė 46 izraelitus ir virš 70 sužeidė. Už tuos nuostolius dabar kersijama Libano palestaniečių stovykloms.

Italų teisininkų parašyti įstatymai 18-to šimtmečio pradžioje skelbė, kad kiekvienai valstybei priklauso tiek jūros, kiek to lumo jų patrankos išsuauna svidienį. Šios pažiūros ilgą laiką laikėsi Britanija ir vėliau Amerika, pripažindamos trijų mylių teritorinius vandenis.

Paskutiniu metu kai kurios valstybės laikosi trijų mylių, kitos 12 m., o trečios net 200 mylių teritorinių vandenų ribos. Amerikos tunos žvejai turi nemalonomų su Pietų Amerikos valstybėmis, o Islandija su Britanija turėjo net ginkluotų incidentų dėl teisių žuvalti prie Islandijos krantų.

Šalia teritorinių vandenų ribos yra ir daugiau klausimų: jūrų vandens teršimo, povandeninių žemės turtų, "nekalto praplaukimo" ir kt. Iš viso šios konferencijos darbotvarkėje yra apie 100 įvairių klausimų. Juos nebus lengva išnarpinti, nes vadinamos, jūrų galybės, kaip Amerika, Sovietų Sąjunga, Japonija ir kt. turi į šiuos klausimus vieną atsakymą, o neišsivysčiusios valstybės — kitą. Yra apie 50 valstybių, kurios visai neprieina prie vandenynų ar jūrų. Jos irgi reikią pretenzijas į jūros dugno turis.

Atskirą klausimą sudaro sąsiaurių naudojimo reikalas. Jei teritoriniai vandenys būtų sutarti 12 ar daugiau mylių, tai Ispanija gali savintis Gibraltarą sąsiauri, Turkija — Dardanely ir panašiai. Didžiosios valstybės, kurioms tie praplaukimo sąsiauriai labai svarbūs, siekia įrašyti išimtis į teritorinių vandenų įstatymus, kad jos galėtų naudotis laisvai tarptautiniais sąsiauriais be jokių kaimyninių valstybių varžymo.

OTTAWA. — Spaudos konferencijoje sekretorius Kissingeris buvo paklaustas apie savo planus pasitraukti dėl kaltinimų Watergate aferoje. Sekretorius atsakė: "Kaip jūs žinote, aš niekad nekomentuojau naminių reikalų būdamas kitoje šalyje". Tas pareiškimas sukėlė korespondentų juoką, nes visi žino, kad Kissingeris savo grąsinimą atsisistatdynti paskelbė Salzburge, Austrijoje.

WASHINGTONAS. — Viščiukų augintojai vėl pradėjo naikinti milijonus mažų viščiukų, kad tuo būdu priverstus pakilti jų kainoms.

TOTALINIS KARAS KORUPCIJAI

Kodėl Valukas yra optimistas?

Antras pasikalbėjimas su U. S. prokuroro pavaduotoju

(Tęsinys)

Jau "Naujienų" Nr. 125 gegužės dienos laidoje tilpo Chicago Daily News ir Chicago Sun-Times ilgas pasikalbėjimas su Antanu Valuku, JAV federalinio prokuroro James Thompsono jaunu, dar tik 30 metų amžiaus svarbiausiuoju padėjėju Antanu Valuku, ir štai netrukus gautas dienraščio "The Herald" š. m. birželio 4 d. laidos visos 4 puslapius, užimtas to laikraščio redakcijos pasikalbėjimu su šiuo spartiai iškylančiu vyru Amerikos jurisprudencijos padangėje.

Ilgiausio, apie 400 plačiųjų eilučių pasikalbėjimo pačioje įžangoje Antanas Valukas nuteikia optimistiškai, patvirtindamas įsitikinimą, kad demokratija yra nesenstanti, pati pasigydanči, apsišvarinanti (apsiskalbianti) ir ne tik už save geresnės, bet ir sau lygios santvarkos formos neturinti.

"Publikos nusistatymas dėl korupcijos kinta", pareiškė Asistentas U. S. Atty. Anton R. Valukas, pirmasis vyras (key man) Teisingumo Departamento pastangose išnaikinti kyšininkavimą ir ekstericijos skemas, i kokias yra įsivėlę Chicago priemiesčių oficialai", pradeda The Herald ilgąjį straipsnį tokia antašte: Korupcija. Antanas R. Valukas, svarbiausias Thompsono padėjėjas, imato visuomenės nusistatymo kitimą.

"Aš buvau susirūpinęs dėl, kaip atrodo, nesidomėjimo korupcija ir dėl jos nepaisymo",

pradėjo pasikalbėjimą Valukas, 30, kurs vadovauja oficialiai korupcijos sekcijai U. S. Prokuroro (Attorney) James Thompsono ofise. Man atrodo, kad tas nesidomėjimas korupcija jau pasibaigė.

Valukas yra tipingas pareigai atsidavęs jaunas investigatorius — prosekutorius, kurs panaudoja federalinius įstatymus, ko iki šiol nebuvo daroma — apvalyti vietos valdžią Chicago srityje".

Studentaudamas Northwestern universitete Antanas Valukas lankė Thompsono klasę. Baigęs mokslus jis karjerą pradėjo viešojo gynėjo (public defender) pareigomis, vėliau įstojo Teisingumo departamento tarnybon civilinių teisių byloms. Jis su žmona ir dviem dukterimis gyvena Evanstone. Sakosi pasirinkęs teisininko profesiją, kadangi yra labiau nepriklausoma.

Paklaustas nuomonės, ar jis tiki, jog daugumas pareigūnų siekia valdiškų pareigų turėdami galvoje korupciją, Valukas atsakė: "Ne. Tam aš visiškai netikiu. Problemos dalis yra ta, kad pati publika ir spauda tokią padėtį toleravo. Toks nusistatymas padarė korupciją priimtina, net pavertė juokais. Visuomet taip buvo, ypač Chicagoje, kur korupcija buvo aptariama anekdotais, dėlto daug kas manė, kad ji (korupcija), galbūt, nėra toks jau blogas dalykas, kadangi yra taip lengvai toleruojama. Jei visi žmonės būtų griežtai nusistatę ir nenaudė-

liai būtų be ceremonijų išmetami iš pareigų, greičiausia, kad jie taip nebedarytų. Dabar gi daugelis siekia viešųjų pareigų turėdami tikslą pasidaryti pinigų. Pats žinau iš pasikalbėjimų su tokiais, kad jie korupciją nebeskaito blogu dalyku. Tokius pataisyti nebėra įmanoma, nebent per rinkimus už tokius nebusuoti".

Paklaustas, kokių būdu pagenda tokie žmonės, kurie siekia viešųjų pareigų nenorėdami sugesti, jaunas prokuroras atsakė: "Spaudimu. Žinau atvejus, kur policijos valdininkai neturėjo intencijos imti kyšius iš taverių, tačiau matydami kad didžioji dauguma ima ir pinigai siūlyti siūlomi, ir jie pradėjo imti.

Dabar ir galingieji nebeišvengia baudsmės

U. S. Prokuratūros, kuriai vadovauja James Thompson ir Antanas Valukas, pastangomis jau išversta iš aukštų vietų daugelis galingų politikierių Chicagoje ir Cook apskrityje. Štai jų listanija:

U. S. Apeliacijų Teismo teisėjas Otto Kerner, buvęs Illinois gubernatorius ir Illinois valstybės pajamų direktorius Theodore Isaacs. Abudu apkaltinti išsukinėjimu nuo mokesčių, pašto piktnaudžijimu (mail fraud), kyšių emimu ir arklų lenktynių pelnu sukčiavimu. Panašiais nusikaltimais apkaltinti ir iš pareigų nušalinti ir nubausti dar tokie:

Buvęs Cook apskrities klerkas Edward Barrett.

Chicago policininkai, kurių 60 buvo kaltinami iš taverių kyšių emimu: 38 nuteisti ir nubausti, 8 išteisinti, likusieji tebelaukia teismo;

Šeši buvusieji Hoffman Estates kaimo (naujo Chicago priemiesčio) tarybos nariai pripažino emę kyšius ir tuos kyšius

Geriausiam šokėjui atėmė "garbę"

Sovietų valdžia geriausiam žiuoti iš Sovietų Sąjungos. Jie norėjo išvažiuoti į laisvąjį pasaulį, kaip norėtų išvažiuoti kiekvienas geresnis menininkas. Jiedu buvo tuojau pat išmesti iš Kirovo teatro ir palikti be darbo ir be duonos.

Nepaprastai stipriam tarptautiniam valstybių valdžių ir meno pasaulio spaudimui i sovietų valdžią ir visa, ką ji atstovauja, Kremlius nepajėgė atsispirti ir davė leidimą abiem išvykti iš Sovietų Sąjungos. Penktadienį jiedu išskrido, o penktadienio vakare jiedu jau buvo Austrijoje.

Sovietų valdžią visą laiką per sekiojo abu geriausius Kirovo teatro šokėjus. Paskutinėmis dienomis Leningrade iš Pano-vo buvo atimti visi sovietų pažymėjimo ženklai, suteikti už didelį darbą, pratybas ir pasi-žymėjimą scenoje. Jo žmona paskutiniu metu sirguliavo. Vilniaus ligoninėje ji neteko trijų mėnesių kūdikio. Trečiadienį ji išėjo iš ligoninės, penktadienį ji jau buvo Vienoje.

Sovietų valdžia neleido susirinkti daiktų ir atsiseikinti su draugais. Jeigu šokėjai būtų neskubėję, tai jie būtų išdeportuoti, kaip padarė su Solženicynu.

Wheeler kaimo politinis bosas, kontraktorius ir keli kiti pareigūnai.

Chicago aldermonai Joseph Potempa, Casimir Staszuk, Joseph Jambroze, Frank Kuta, Paul Wigoda ir Thomas Keane.

Apygardos Teismo klerkas Matthew Danaher.

Buvęs mero Daley spaudos patarėjas Earl Bush.

Priemiesčio Westhaven meras Curtis Whitaker.

Calumet City policijos viršininkas Robert Rajewski ir Brookfield reikalų vedėjas Robert Scott ir apie 75 federal. statybos (Federal Housing) administracijos pareigūnų, kurie beveik visi apkaltinti. Šiuo metu vyksta Cook, Du Page ir Lake apskričių ir apie 40 priemiesčių municipalitetų valymas. Taigi, mūsų tautietis su savo vyresniu kolegą Thompsonu tikrai turi pilnas rankas darbo "skalbdami" Chicago ir priemiesčių nešvarius baltinius". Geriausios sėkmės jiems!

J. Pr. (Pabaiga)

Raudonieji indėnai — Majų palikuonys Guatemaloje meldiasi prie savo dievo Tzurukel aukuro šventame gojuje Pascual Abel.

Panovas užsienių nebijo. Jis yra tikras, kad galės duoną užsidirbti. Svetimos kalbos jo taip pat negąsdina. Šokti galima visomis kalbomis. Jis rūpinasi, kaip jam pradėti pratybas. Jis pustrėčių metų nešoko ir nesipratino. Kad raumenys būtų sveiki ir tinkamoji tempoje, jis panaudodavo kiekvieną progą raumenims lavinti, bet jis nemano, kad jie nėra toki, kokių reikia geram šokėjui. Paskutiniu metu nešoko ir jo 25 metų amžiaus geltonkas žmona.

— Visi sunkumai, kurie gali mane ištikti užsienyje, priklausys nuo manęs, bet ne nuo valstybinės saugumo policijos, — laikraštininkams pareiškė Valerijus Panovas. — Visa, ką aš turiu iš Rusijos yra surišta su kultūra ir menu, bet tie dalykai priklauso visai žmoniui, tuo tarpu Sovietų Sąjungoje jie stengiasi išnaikinti visus tuos humaniškus jausmus, — pareiškė Panovas Vienoje jį sutikusiems laikraštininkams. Austrijoje Panovai pabūs ke-lias dienas, o vėliau jiedu skris į Izraelį. Jie bandys dirbti Izraelio teatre, jeigu galės. Bet jeigu ten nepavyks, tai bandys siekti Vakarų Europos ar Amerikos teatrų. Jiedu yra įsitikinę, kad galės kurioje nors vietoje laisvai įsikurti. Korėsp.

GYDYTOJO PATARIMAS

Pacientas klausia gydytoją: — Ką man daryti, daktare, Smarkiai tunku! — Reikia kasdien gimnastikuotis. — Aš gi kasdien einu pėsčias į darbą! — Tai pabandyk geriau važiuoti troleibusu!

KENGUROS SUOLIS

Australų gamtininkas Torontonas apskaičiavo, kad rekordinis kengūros suolis yra 12.8 metrų.

SKAMBINKITE DABAR

IVER TINTI JŪSŲ NAMĄ

ERWIN J.

MICHAELS

4637 So. Archer Ave. (Prie 47-tos)

254-8500

MEMBER

RELO

Later-City Relocation Service

MES TAIP PAT PARDUODAME VISUS CHICAGO PRIEMIESČIUS IR 7,000 MIESTŲ JAV-SE PER RELO

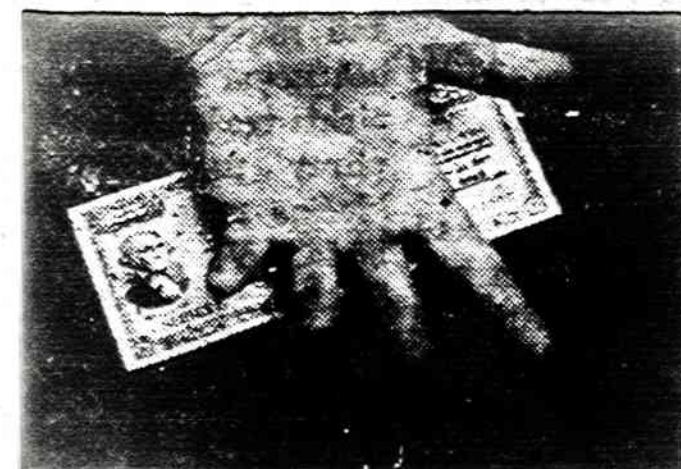
LIETUVOS VARDŲ KILMĖ

Daugelis nori patirti, iš kur yra kilęs Lietuvos vardas, bet mažai kas šį klausimą studijavo. Apie lietuvių tautą ir lietuvių kalbą yra parašyta daug knygų ir brošiūrų. Lietuvių minimi senosiose atsiminimuose ir metraščiuose. Ten minimas ir Lietuvos vardas.

Juozas Venclova, dirbęs prie šios studijos 20 metų, peržiūrėjo labai daug senų dokumentų. Savo studijoje jis nurodė kiekvieno žodžio metrikaciją ir surašė Lietuvos praeitį liečiančias knygas. Jis perskaitė šimtus knygų ir parašė 52 psl. knygėlę, pavadintą LIETUVOS VARDŲ KILMĖ. Minkšti viršeliai, kainą \$2. Knygėlę jums bus pasiųsta, jei du dolerių atsiųsite šiuo adresu:

NAUJENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

What if we told you to cough up \$18.75 or else?

You wouldn't like it, of course. You see, one of the nice things about buying U.S. Savings Bonds is that you don't have to. That's because you happen to live in a free country where nobody forces you to do anything. Rather, your country asks that you simply consider the many advantages of Savings Bonds. First of all, if you think they're a get-rich-quick scheme, forget it. Bonds aren't for you. They only pay off in the long haul. For a quick return, there are a lot better ways to make a buck. They do pay off, however. Handsomely, as a matter of fact.

A little over 4 dollars for every 3 you invest. Plus, the privilege of buying the new 5% Freedom Shares along with your Bonds. But there are the selfish reasons for buying Bonds. Good, but selfish. There's one other very important reason why Americans already own over \$52 billion in Bonds. It's called pride. It just so happens that most Americans still choose to think this is the best piece of real estate going. If you happen to be one of these Americans who thinks there's something in this country of ours, why not buy into it. Sign up for the Payroll Savings Plan where you work. Or go to your bank. And cough up that \$18.75. Please.

Take stock in America Buy U.S. Savings Bonds & Freedom Shares

NAUJENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

44 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083 NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILAMS

7

Mokama 4 metų Certifikatams. Mažiausia \$5,000 ar daugiau.

6 1/2 %

mokama 1 metų certifikatams. Mažiausia \$1,000 ar daugiau.

5 1/4 %

ON INVESTMENT ACCOUNTS

Taupmenos padėtos į reguliarias taupymo sąskaitas iki mėnesio 10-tos dienos duoda pelno dividendą už visą mėnesį. DIVIDENDAI MOKAMI KAS 3 MĖNESIAI.

VALANDOS: Pirmad. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:00 vak.; Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadienį 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais už daryta

STANDARD FEDERAL... FINANCIAL FRIEND OF THE FAMILY

7 1/2 %

CERTIFICATE ACCOUNTS* \$5,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.90% on interest accumulated for 1 yr.

7 %

CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.35% on interest accumulated for 1 yr.

6 3/4 %

CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 30 Month Maturity YIELD INCREASES TO 7.08% on interest accumulated for 1 yr.

6 1/2 %

CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 1 Year Maturity YIELD INCREASES TO 6.81% on interest accumulated for 1 yr.

5 3/4 %

CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 90 Day Maturity YIELD INCREASES TO 6.00% on interest accumulated for 1 yr.

5 1/4 %

PASSBOOK SAVINGS Interest Paid to Date of Withdrawal YIELD INCREASES TO 5.39% on interest accumulated for 1 yr.

*A substantial interest penalty is required for early withdrawal.

4192 Archer Avenue (at Sacramento) Chicago, Illinois 60632 — 847-1140

Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation

Celebrating our 65th year Assets over \$200,000,000.00 Reserves over \$18,000,000.00

Dienų skeveldros

I.

Sakykit, ar ne iš Kudirkos visi tie Vziatkovičiai — Krugodurovai, visas tas Tiltos kriktas?!

Naciai beatsitraukdami išsprogino žaliąjį tiltą Vilniuje. Žaliuoju jis vadinamas nuo 1655 m. Bolševikai, vėl okupavę Lietuvą, ilgus metus per Nerį naudojo medinį kariuomenės pastatytą tiltą. Metalinį tiltą po 8 statybos metų atidavė eismui, bet jau nebe Zaliuojo vardu. Žaliasis tiltas tiek daug minimas dainose ir legendose „atiteko“ bolševikų kariuomenės generolui Černichovskui. Tiltas projektą paruošė nevietinis rusas skulptorius Tomskis (arch. Goltovskis). Tas pats skulptorius užgriozdino Lukiškių aikštę, pastatęs paminklą Leninui.

II.

„Perkrikštyta“ daug Vilniaus pastatų ir aikščių. Bet kas pirmas „gavo“ iniciatyvos perkrikštyti Pilies ir Didžiosios gatves, pervedant jas rusiui Gorkiui?

Iš „socialistinės“ statybos bene rekordą bus pasiekę netoli Zaliuojo statomi Operos ir baleto rūmai, jie dar nebaigti, o jau 20 metų kaip statomi. Už ope-

ros ir baleto rūmus vis žiria ir žiria Maskva. Šie rūmai ir bene brangiausi iš visos antrosios okupacijos. Lyg lietuviai nemokėtų statyti, o čia kviečiama atskiriems darbuotojams Bulgarijos statybininkai, Rytų Vokietijos ir kitoki. Tatai aiškus lietuvių darbo pinigų švaistymas.

Beje, parkas ties pilimi grąžinta Puškinui. Tai lyg „įsise-nėjimo“ teise. Caras kadaise poetą šlovino kaip rusų ekspansijos dainių

III.

Bolševikų okupacija sugrižo aną rūtųjį liepos 1944 m. Su specialiomis apeigomis, neva lietuviškoji divizija, įsakymu iš Maskvos, peržengė Gudijos — Lietuvos „sieną“ ties Dysnos kaimu. Toliau per Tverę, Daugėliškių skleidė ginklu šlovę Stalinui. Daug būta užuominų, kaip gražiau, kaip greičiau pastatyti raudonarmėčiams paminklą. Bet niekas nedrįso, netgi sribai. Dabar spauda iš anapus praneša, kad raudoniesiems partizanams pagerbti partija įsakė lietuviams ir gudams bendrai dirbant sukurti paminklą.

IV.

Čia keletas smulkesnių žinučių iš okupuotos Lietuvos.

Str.: „Didžioji muzikos prasmė skaitome:

... dainos žanras kelia nemažą susirūpinimą. Kaip tik čia ypač įsijalėjo amatninkš-kumas, ir gimstančios „melodijos dvyčiai“ masiškai užtvindo mūsų muzikinę buitį. Vertinant dainas, stokojama reik-lumo, kritiško požiūrio, už-mirštama, kad daina žymiai greičiau plinta, negu kitas muzikos žanras.”

... Daug žalos daro prasta muzika, skambanti butyje (radio taškai įstaigose, gamyklose, vaikų aikštelėse bei pionierių stovyklose). Kovoti su tuo turi kiekvienas muzi-kantas ir ypač kompozitorius.” Arch. A. Mačiulis rašo:

... seniai akis bado netvar-koma teritorija prie Jono bažnyčios (Gorkio gatvėje), kur kažkada stovėjo centriniai pašto rūmai (karo metu sudegė). Dabar Miesto statybos projek-tavimo institute ruošiamas projektas, pagal kurį šioje vie-toje bus pastatytas šiuolaiki-nių gyvenamųjų namų komp-leksas.”

... Visų šventųjų bažnyčioje baigiamas įrengti Dailės muziejaus filialas, įdomiame re-nesansiniame pastate Gorkio gatvėje Nr. 84 bus atidaryta vėdinė „Anykščių vėdinė”. Mu-ziejaus gatvėje Nr. 20 — „Zemaičių alinė”, Gorkio gatvėje Nr. 47 — „Cukrainė”, buvusioje Kotrynos bažnyčioje L. Geros gatvėje numatyta įrengti bar-oko epochos muziejų; „Literatūroje ir Mene“ skai-tome:

„Jau senokai diena praau-go naktį — tai reiškia, jog sau-lė persirito į vasaros pusę ir žiemą galima užmiršti. O praėjusios žiemos neminės geruo-ju nei žiemės pramogų mėgė-jai, nei sportininkai, nei sirga-liai. TSRS Tautų III žiemos

Naujas šėlių vietų lėktuvas „Piper Cheyenne“, kurį perka didžiausios biznio korporacijos savo direktoriaus. Lėktuvas pakelia 9,000 svarų ir skrenda 321 m. p. v. greičiu, 11,000 pėdų aukštyje.

spartakiadoje užėmė „gar-bingą“ 37-tą vietą toli prieky-bė palikę mūsų kaimynus lat-vius ir estus. Ką gi, mūsų kli-matas jūrinis... Tiesa, turi-me sklypėlį dirbtinio ledo Vil-niaus Sporto rūmuose, bet ir-tas užšala tik šventėms; tad vi-sai normalu, kad minėtoje

spartakiadoje mūsų daugarti-nė dailiojo čiuožimo primado-nė užėmė paskutinę vietą. Jau ne pirmi metai svėrstume treni-ruotoms skirtų dirbtinių ledo aikštelių klausimą, o kol svars-tome, mūsų būsimosios ledo žvaigždės sensta prie televizoi-rių... J. Cicėnas

JONAS A. ŠARKUS, Ph. D.

KAS ČIA DABAR DAROSI?

Senoviškos ir dabartinės utopijos

Visi žmonės sapnuoja, visi no-ri padėti atsistinti savo sap-no detales, spėlioja ką vienas ar kitas sapnas reiškia pagal sap-nininką ar senų žmonių pasako-jimus. Kiekvienas žmogus ar jų grupė turi susidaryti patenkin-to asmeniško gyvenimo ir jo ide-alios aplinkos bei bendruomenės vaizdą arba viziją. Šie dalykai nėra niekam kenksmingi, netgi naudingi. Jie skatina kūrybą ir žadina sąmoningumą. Tik pik-čiurnos yra nusistatę prieš gra-žius siekimus ir mergaičių ar jaunų žmonių svajones.

Betgi 19-me šimtmečioje Fran-cūzijoje atsirado profesionali svajotojai ir nuolatiniai sapnu-tojai nemiegant, kurie savo agi-tacijomis bandė paversti žmonių protus ir širdis, tapdami pikčiur-nomis tiems asmenims, kurie jais netikėjo. Tokie psiaudos-ociologai buvo Saint-Simon, Com-te, Fourier ir kiti, tapę tos srities profesionalais, sudarę teks-tus ir disciplinas savo gausiems pasekėjams, kuriuos normalūs žmonės vadindavo apsuktgal-viais, o jų mokytojus — iškry-pusiais smegenimis.

Fourier skirstė žmones į 810 ir dar daugiau skirtingų grupių su tiek pat specialių reikalavi-mų idealiam jų socialiniam sto-viui ir gyvenimui. Todėl visiems šiems dalykams atsiekti reikia permainingų. Jo ateities pasaulio teorijose sūrus okeanų vanduo turi kaip nors pavirsti limona-du, o žmogus savo saugai ir ki-tokiems patogumams turės uo-dėgą su akimis jos gale...

Nebandykite iš to perdaug juoktis, nes gerai apsidairę pa-matysite, kad šiandien, kai ku-rie ne tik eiliniai mūsėliai, bet ir bendruomenių bei konfe-deracijų viršūnėse esą žmonės yra panašūs utopistai. Svarbių svarbiausia, kad jie vaizduoja ir prisistato visuomenei kaip la-bai praktiški realistai. Tai vi-sokio plauko bendradarbiauto-jai ir tiltų su sovietais statytojai bei jų bendrakeleiviai — oku-pacijos tolerantai ir „rezisten-tai“ prieš Altą ir Vliką.

Utopikams didžiausiu priešu ir realybės kriterijum yra ra-cionalumas. Jis parodo, kad jų sapnai ir svajonės visiškai ski-riasi nuo normalių žmonių. Se-nasis ir naujasis testamentai, taip pat kitų religijų šventieji raštai, aiškindami apie rojų ar dangų, neįsileidžia arba vengia įsileisti į utopijas, kad nepa-klįsti jų detalėse. Visa tai rim-tų teologų yra laikoma mitais ir poetika.

Pirmoji ekskursija į utopines lankas yra Platono filosofinė svajonė ir mitai veikale „Respu-blika“. Jame norima duoti idea-lus socialinio gyvenimo vaizdas, kuris, deja, realybėje tampa ap-

straktiniu apsurdu. To idealo ne-atsiekti per 2,000 metų. Kodėl Platonas juos sudarė dar ir šiandien mokslininkai ir socialogai atsakymo neranda. Prof. Leo Straus tvirtina, kad tai buvo tik pedagoginė konstrukcija utopi-jos, kuri egzistuoja tik tearijoje, bet ne praktikoje. Ją tokia pat laikė ir Aristotelis, nepatarda-mas tikėti tokių dalykų realia egzistencija, nors logika tam neprieštarauja. Tai tik klasiš-kinės utopijos pavyzdys, proto ir filosofinės vaizduotės mankštai, tikslu siekti moralinės ir politi-nės išminties.

Anglų socialologas Sir Thomas More jomis žavėjosi ir karaliaus Henriko VIII pavedimu norėjo kai kurias detales įgyvendinti. Po visų nesėkmių ir didelių nuo-stolių jis visas idėjas pirmą kar-tą pavadino utopijos vardu nuo graikų žodžio „outopos“ — no where — niekur — aklikelis. Vienok Thomas More aiški ne-sėkmė nepalaidojo utopijų, bet

išaugino atkaklų utopizmą, no-rintį, kad kas kitas realizuotų utopijos idealus, pralenkiant di-džiausius optimistus ir tuč tuo-jau reikalaujant sukurti tobulą bendruomenę valstybę ir pa-saulyje.

Naujaisiais amžiais radikali utopinį realizmą bandė įvesti kai kurios fašistinės ir naciona-listinės valstybės bei jų dikta-toriai, betgi utopijos tempera-mentą varžė modernių laikų technologija, daug rimčiau ža-danti pagerinti žmonių gyveni-mą, tik tokioje sistemoje nėra vietos sapnams, svajonėms bei atsitiktinumams. Todėl šiandie-niniai utopistai pirmiausiai yra

musistatę prieš technologiją. Tik Francis Bacon savo „New At-lantis“ studijoje sukūrė moder-nių laikų utopiją, kuriai vado-vautų mokslininkai ir technolo-gai. Tokią pažiūrą tyliai pri-ėmė kai kurie ultra modernie-ji liberalai ir išreiškė šūkiu — pasaulis be karų, skurdo, pykčio ir neapykantos, visiems tampa-ti proletarais, bet gyvenant kaip buržuazinė liberali bendruomenė. Ant šio kabliuko buvo pagauta daugelis kapitalistų, iš kurių aruodų pildė savo kasas daugelis naujosios kairės organizacijų.

Utopizmo šaltinis vakarie-čiams dar ir dabar tebėra Sov. Rusija ir komunistinė Kinija. Juos ir jų sistemą giria utopiz-mo propagatoriaus prof. Herbert Marcuse, nors jo raštai yra tuo-se kraštuose uždrausti, o pats autorius yra tenai nepageidau-jamas asmuo. Vienok Marcuse, kaip ir daugelis naujosios kairės oratorių, siekia paradokso — savęs sunaikinimo. Ne mandriau elgiasi mūsų bendradarbiauto-jai ir tiltų su sovietais staty-tojai bei jų šalininkai tarlamių rezistentai, nukreipę savo veik-lą prieš Altą ir Vliką.

JEI „NAUJIENAS“ TU SKAITYSI, TAI IR KITAM PASAKYSI, KAD JOS RAŠO TIKRĄ TIESĄ — JKI EIDŽIA SVIESA

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

1. MŪSŲ BENDROVĖ veikia jau nuo 1947 metų. Kiekvienais metais mes persiunčiame į Lietuvą greit ir saugiai tūkstautis siuntinių.
2. MŪSŲ BENDROVĖJE ir jos skyriuose Jūs visuomet rasite didelių pasirinkimų prekių, kurios labai vertinamos Lietuvoje.
3. TAI PAT PRIIMAME užsakymus AUTOMOBILIAMS (Žiguli, Moskvė, Zaporozec), motociklams, šaldytuvams ir kit. oficialio-mis kainomis.
4. JEIGU JŲS NORITE PAKVIESTI iš Lietuvos gimines, mes parū-pinsime reikalingus dokumentus.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SOUTH STATE ST., CHICAGO, ILL. 60604

TEL. WA 2-9354

ir mūsų skyrius:

2618 WEST 63rd ST., CHICAGO, ILL. 60629

TEL. WA 5-2466

DVIEJOSE PATOGIOSE VIETOSE

Philomena sako:

- KAS NETAUPO ATEIČIAI, TAS NESIRUOŠIA ŠVIESESNIAM IR TINKAMESNIAM GYVENIMUI.

Socialinės apdraudos neužtenka pragyvenimui. Chicago Savings bendrovės mokamus aukš-tus nuosimčius pridėjus prie Social Security, jau galima ramiau senatvės laukti ir gyvenimu džiaugtis. Chicago Savings moka 5.25% už paprastose sąskaitose laikomas santaupas, ir duoda 7.5% už sertifikatuose laikomus pinigus.

Šį metą Chicago Taupymo bendrovė švenčia savo Auksinį Jubiliejų. Laimingiesiems duo-da kelionę į Havajų salas, Disneyland, Las Vegas ir daug kitokių dovanų.

Atsilankykite.

CHICAGO

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

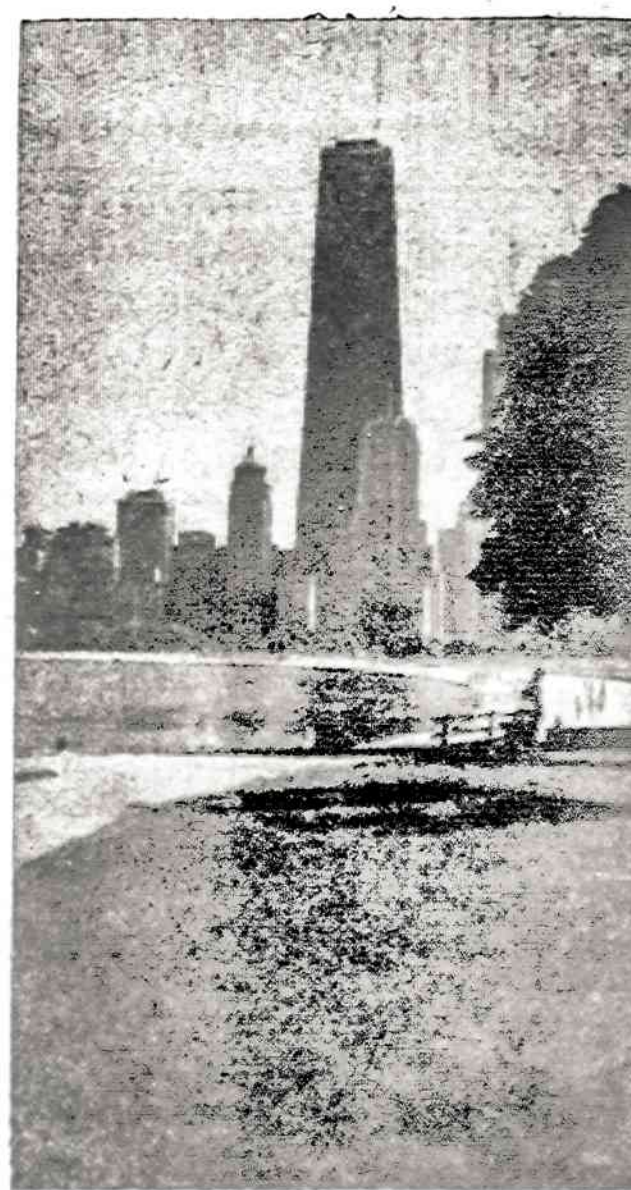
Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or-derį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di-delius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pa-siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben-druomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mė-nesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%

PER ANNUM:

\$5,000.00 OR MORE

4 YEAR MATURITY

6 3/4%

\$5,000.00 OR MORE

30 MONTHS MATURITY

6 1/2%

\$2,500.00 OR MORE

1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

